

บ้านเก่าเล่าอดีต

คุณไพโรจน์ มณฑกานติ

ตอนที่เตี้ยเล่าให้ฟังการสร้างผนังกำแพงบ้านใช้พวกดินเหนียว คล้ายดินลูกรัง และก็เปลือกหอย เปลือกหอยก็เก็บมาจากชายหาด นั้นแหละ นำมาเผาและก็ตำ พอตำละเอียดแล้วก็ร่อนถ้าร้อนไม่ ผ่านก็ต้องนำมาเผาใหม่และตำใหม่ แล้วก็นำมาคลุกกับดินเหนียวและก็นำไปเป็นก้อนๆ ปั้นเสร็จก็นำแบบเปียกและแบบแห้ง มาเรียงกันคล้ายๆ ก้อนอิฐก้อนใหญ่ๆ และเอาเปลือกหอยไปตำผสมกันแล้วก็ราด ก็คล้ายกับที่เขาทำกับฟางอย่างนั้น แต่มันไม่ใช่ฟางมันเป็นพวกดินปนทรายละเอียดหน่อยนึง และเปลือกหอยตำก็ตามที่เตี้ยเล่าให้ผมฟังละนะ

สภาพบ้านเดิมก่อนปรับปรุง อ.สุนทรโวหาร

บ้านที่ปรับปรุงใหม่แต่คงโครงสร้างเดิม อ.สุนทรโวหาร

บ้านหลังนี้ยกมาประมาณไม่ต่ำกว่า 90 ปี ตอนนั้นใช้เป็นที่อยู่อาศัยและก็ทำการค้าขาย เป็นพวกน้ำมันยาง (ยางปาส้มัยก่อน) หรือยางนานั้นแหละ และด้านหลังก็ยกใหม่เป็นขี้เถ้า ขี้เถ้า ด้านหน้าเก็บน้ำมันยาง สมัยก่อนเป็นกำแพงดิน กระเบื้องข้างบนเป็นกระเบื้องว่าว ที่ตรงนั้นเป็นที่มิโหนด ช่างๆ เป็นที่ทรัพย์สินราชพัสดุ บ้านนี้เตี้ยเป็นคนสร้างทำเองหมด บางอย่างก็จ้างชาวบ้านมาทำ เรื่องนำเปลือกหอยมาสร้างเตี้ยเป็นคนคิดเองทำเอง ไม้ที่สร้างก็ตัดมาจากในป่า นายอำเภอสมัยก่อนเขาก็เรียกว่าเจ้าเมืองเขาให้ยกห้องแถวตรงตลาดเข็น สมัยก่อนเจ้าเมืองเขาบอกให้ยกจะยกเท่าไรยกไปเลยไม้ก็ไปตัดในป่าเอา เจ้าเมืองเขาสนับสนุนเขาอยากให้เจริญ เขาบอกว่าไม้ในป่าใกล้ๆ ตรงไหนก็ไปตัดเอาแล้วเอามายก สมัยก่อนตัดไม้ก็

ใช้เดียวกับขวาน เลื่อยยาวๆ ที่ใช้สองคน โยกไปมา และตอนหลังก็ย้ายออกมาเมื่อประมาณสัก 20 ปีที่แล้ว
นี่เอง ตรงนั้นก็ยังมีใช้เก็บข้าวของอยู่ และตอนหลังก็เปลี่ยนมาให้เขาเช่า

แบบบ้านเมื่อก่อนเป็นแบบชั้นเดียวแต่มีชั้นลอย เรียกว่า (เหล่าเต็ง) โดยข้างหน้าโล่ง ข้างหลังโล่ง
ตรงกลางเป็นชั้นลอยเอาไว้นอน และก็มีการเบียดห้องริมไปถึงหน้าบ้าน ถ้าเดินออกมาหน้าบ้านก็เป็นระเบียง
ตรงนอกชายคา ตรงทางเดินด้านนอกเอาไว้นั่งเล่นนั่งตากลม และตอนหลังก็มาปล่อยให้เขาเช่าได้ค่าเช่า
ประมาณ 600,700 บาท โดยพี่สาวเป็นคนเก็บค่าเช่า

ตอนรื้อบ้าน ตอนแรกตั้งใจจะรื้อแค่หลังคาแต่พอรื้อไปรื้อมาก็เจอแต่ปลวก เพราะมันหมดสภาพ
ถ้าหลังจากปรับปรุงเสร็จก็คงจะให้เช่าเหมือนเดิม แต่ตอนนี้มีปัญหาเรื่องผู้รับเหมานิดหน่อย ซึ่งการสร้างก็
จะมีโครงสร้างเหมือนเดิมแต่เปลี่ยนแปลงนิดหน่อย เพราะรื้อไปรื้อมาก็รู้ว่ามันหมดสภาพจริงๆ ซึ่งถ้าทำ
การสร้างใหม่เลยจะง่ายกว่าถูกกว่าด้วย แต่ที่นี้คิดตรงที่ว่าทำยังไงถึงจะเหมือนรูปแบบเก่าต้องอาศัยของเก่า
เป็นหลัก ที่นี้ทำยังไงถึงจะไปเชื่อมของเก่าได้ ซึ่งโครงสร้างเป็นแบบเก่าแต่เปลี่ยนมาใช้เหล็กเพราะติด
ปัญหาในเรื่องปลวก

ค่าใช้จ่ายในการสร้างบ้านหลังนี้ในสมัยก่อนก็จ้างช่างมาทำ 20 บาท 30 บาท เพราะเมื่อก่อนเขาใช้
เงินเฟื้อง เมื่อ 90 ปีที่แล้วข้าวแกลบงานละดั่งค์สองดั่งค์ อย่าคิดเทียบเงินสมัยนี้ สมัยก่อน 50 บาท เดียวนี้ก็
5 ล้านกว่าแล้วมั้ง สมัยก่อนถ้าคนไม่ซีเกียจะมีกินทั้งนั้นแหละ มีที่ก็ปลูกผักกิน อยากกินปลาที่ลงคลอง ไข่ก็
เลี้ยงกินเองจะกินไข่ก็เลี้ยงกินเอง นอกจากหมูกับควายเท่านั้นแหละ เพราะว่าตัวมันใหญ่

สมัยก่อนไม่ค่อยมีบ้านเยอะ โดยมากจะเป็นป่าและที่โล่งๆ บ้านสมัยก่อนก็จะมีได้สูงหน่อยหรือ
ว่าเดียวชั้นเดียว บ้านที่สูงหน่อยก็คือบ้านเจ๊กซึ่งเป็นบ้านสามชั้น ตอนนี้นำปรับปรุงใหม่แล้วเหลือแค่สองชั้น
ส่วนเรื่องอยู่ติดคลองแล้วเคยเจอปัญหาน้ำท่วมริปลานั่น ตรงบริเวณบ้านไม่เคยท่วมถึง เพราะเมื่อก่อนเวลา
น้ำป่ามากมักจะท่วมบริเวณสะพาน ท่วมประมาณสัก 3-4 วันก็แห้งแล้ว

บ้านหลังนี้เดี่ยวของลุงเป็นคนสร้างเป็นคนทำเองเกือบทุกอย่าง ระเบียบว่าก็ทำเอง ทำขายด้วย
วัสดุที่ทำระเบียบว่าก็มีปูนซีเมนต์ และก็แบบที่ใช้หล่อ และยังปลูกอ้อย ทำแป้งมัน ทำหีบอ้อย ทำน้ำตาล
อ้อย เวลาทำไม่ได้ทำที่บ้านหลังนั้นหรือ มาทำในสวน ก็จะทำเป็นหน้าๆ พอหน้าอ้อยก็ซื้ออ้อย ปลูกอ้อย
ด้วย ซื้อเขาด้วย บางทีก็ยังมีพวกชวานมากู้เงินเดี่ยก็ต้องถามก่อนถ้าเอาไปเล่นการพนันเดี่ยก็ไม่ให้เดี่ยเป็น
คนคุณนะ ถ้าเอาไปซื้อกินก็จะให้แล้วพอทำนาได้ก็เอามาใช้ คล้ายๆ ธนาคาร ว่ากูไปทำอะไรต้องเขียน
โครงการมาดูว่าทำได้จริงหรือเปล่า ถ้าทำได้จริงก็ให้ ถ้าดูแล้วหน้านี้ไม่ใช่หน้าทำนาจะกูไปเล่นตีโก่เล่นการ

พจน์อย่างนี้ไม่ให้ สิ่งที่สำคัญก็จะมีคำพูดบ้าง ที่น่าฟัง เมื่อก่อนหนังสือไม่ค่อยสำคัญ สิ่งที่สำคัญคือ คำมั่นสัญญา เมื่อก่อนถ้าผิดคำพูดหาคนคบไม่ได้เลย สมัยก่อนนะ

เมื่อก่อนสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ตอนที่ขายของนั้น คนก็มายื่นขอที่ประตูจะซื้อของ เราก็ต้องปิดประตู เอนายอำเภอเข้ามาอยู่ในบ้าน และให้เข้ามาซื้อทีละคน และนายอำเภอนั่งอยู่ด้วย พอจะซื้ออะไร ซื้อมากก็ไม่ให้ ให้ซื้อเพียงแค่อำไปพอใช้ ต้องแบ่งกันเพราะมันเป็นช่วงสงคราม

บ้านหลังนี้เมื่อก่อนเป็นบ้านหลังเดียวกัน โลงถึงกันหมด แต่ตอนหลังปล่อยให้เช่าเลยซอยให้เป็น 5 ห้อง ตรงที่เป็นกำแพงดินคือ ฝั่งด้านข้างซ้าย-ขวาและกึ่งด้านหลัง ด้านหน้าก็เป็นประตู ประตูเคยพังมาทีหนึ่ง เดี่ยวก็ทำใหม่จับตั้งและก็พอกๆ เข้าไป และข้างบนก็ทำเป็นวงกบเอาเหล็กใส่ให้มัน โลงโปร่งๆ และก็พอกๆ แต่ถ้าเอางบตรงประตูออกมันก็พังลงมา ถ้าเทียบอายุไม่เกือบ 200 ปี ตั้งแต่เริ่มโตก็ตัดเอามาทำเป็น ประตูมีอายุไม่ต่ำกว่า 200 ปี กำแพงที่ใช้ดินกับเปลือกหอยด้านข้างฝั่งติดถนนยังอยู่ในสภาพค่อนข้างดี ด้านหลังก็อยู่ในสภาพค่อนข้างดี แต่อีกข้างหนึ่งที่ติดร้านค้าไม่ค่อยดีจะทาบหลายทีแล้ว แต่ก็เกรงใจไม่อยากจะเปลี่ยนรูปเปลี่ยนร่าง เพราะบางทีคิดว่าอยากจะไม่อนุรักษ์แล้วนะ แต่ที่นี้มัน โทรมเยอะมากจริงๆ หลังจากการปรับปรุงบ้านหลังนี้ก็ปรับให้ไม่มีชั้นลอยหรือเหล่าเตียงแล้ว ปรับให้เป็นชั้นเดียวแทน

สมัยก่อนบริเวณแถวตรอกขี้หมูจะเป็น โรงฝืน อยู่ติดริมถนนนั่นแหละ แต่เดี๋ยวนี้ขายกบ้านใหม่แล้ว มันไม่ใช่โรงฝืนแล้ว สมัยก่อนตำรวจไม่จับ เวลาคนมาสูบก็นอนเป็นแถวเลยแถวมีความสุขดี คนเมื่อก่อนก็สูดฝืนเหมือนสูดกัญชานั้นแหละมันมองว่าเป็นเรื่องธรรมดาเหมือนคนสูบบุหรี่สมัยนี้นั่นแหละ แต่คนสูดฝืนสมัยก่อนเขาสูดฝืนแต่ไม่ติดนะ ไม่เหมือนสมัยนี้ บางทีฝืนเขาก็เอาไปผสมเป็นตัวยา แต่ว่าคนเอามาใช้ผิดประเภท เอามานั่งสูบล้วนๆ มันก็ติดมากไป สมัยก่อนเขาปลุกฝืนกันก็เป็นเรื่องธรรมดา

ข้อมูลโดย คุณไพโรจน์ มณฑกานติ

คุณประไพ พราหมทัต

บ้านขุนริ้ว อ.สุนทรโวหาร

บ้านขุนริ้วประศาสน์ (ริ้ว พราหมทัต) นายอำเภอแก่ง

บ้านหลังนี้มีอายุประมาณ 72 ปี สร้างขึ้นเมื่อตอนยายเด็กๆ จำได้ว่าสร้างตอนที่พ่อย้ายมาเป็น นายอำเภอแก่ง พ่อมีลูกทั้งหมด 4 คน ยายเป็นลูกสาวคนโต ชื่อ ประไพ พราหมทัต บ้านหลังนี้ไม่ค่อยได้ เปิดเพราะยายต้องไปมาระหว่างบ้านหลังนี้และกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่จะปิดและจ้างคนมาดูแล ลักษณะของ หลังคาเป็นหลังคาปั้นหย่า ด้านบนมีช่องลม มุงด้วยกระเบื้องลอน ซึ่งเมื่อก่อนใช้กระเบื้องว่าว ประตูบานพับ บานเชื่อม ใช้ไม้สักจากกรุงเทพฯ หน้าต่างจะเป็นลูกกรงสมัยโบราณ มีการซ่อมและปรับปรุงประมาณ 2-3 ครั้งแล้ว พื้นบ้านจะเป็นไม้ตะแบก ซึ่งรายละเอียดก็รู้เพียงเท่านี้

ข้อมูลโดย คุณประไพ พราหมทัต

